

Att. Henriette Oldager
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

22. september 2025

Vedr. høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

Det Dyreetiske Råd har modtaget en henvendelse fra Fødevarestyrelsen dateret d. 26. august 2025 vedr. høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (J.nr. 2025-127143). Det Dyreetiske Råd har følgende bemærkninger.

Det Dyreetiske Råd har netop offentliggjort en udtalelse om svineproduktion¹. Det Dyreetiske Råd har med udtalelsen gerne villet fremhæve og sætte fokus på, at der i svineproduktion er tale om individer og sansende væsener, og at grisene ikke blot er enheder i en fødevareproduktion. Rådet har med udtalelsen ønsket at bidrage til en evaluering og nytænkning af svineproduktionen.

Det Dyreetiske Råd noterede sig i udtalelsen, at der er EU-regler for minimumskrav ved hold af svin. Rådet anbefalede, at der arbejdes på at løfte niveauet af dyrevelfærd i svineproduktionen på EU-niveau, men fandt samtidig, at indtil det mål er nået, er det væsentligt, at hvert land selv tager ansvar for, hvad der anses for at være en acceptabel måde at behandle dyr på. Rådet anbefalede derfor, at Danmark tilslutter sig de lande, der går forrest ved at sætte højere standarder for dyrevelfærd i relation til bl.a. opstaldningsforholdene, og at Danmark dermed også sender signaler til omverdenen om den vej, som udviklingen i svineproduktionen bør gå. Det Dyreetiske Råd hilser på den baggrund velkommen, at der med forslaget tages initiativ til at fastsætte minimumskrav, der går videre end EU-reglerne.

Det Dyreetiske Råd har i udtalelsen om svineproduktion gennem eksempler vist, hvilken retning udviklingen i produktionen bør have, og hvilket niveau af dyrevelfærd, som Rådet mener, at svineproduktionen bør sikre. Rådet fremsætter i udtalelsen således en række anbefalinger til flere forhold i svineproduktionen, som bør følges op med lovgivning. Et af eksemplerne, som Rådet drøfter i udtalelsen, er hold af farende søer, og denne del af udtalelsen danner grundlag for bemærkningerne i dette høringssvar.

Der er ved udarbejdelse af dette høringssvar netop udpeget nye medlemmer af Det Dyreetiske Råd. De nye medlemmer har således ikke deltaget i udarbejdelsen af udtalelsen

---

¹ [Det Dyreetiske Råd: Udtalelse om svineproduktion \(2025\).](#)

om svineproduktion, og et af de nye medlemmer har derfor afstået fra at deltage i udarbejdelse af høringssvaret.

Generelle bemærkninger

Det Dyreetiske Råd udtalte sig ved en tidligere høring i 2024² om initiativet til at forbyde fiksering af farende søer, bortset fra få dage omkring faring. Rådet pegede her på, at når soen skal indsættes i farestien senest 3 dage før forventet faring og må fikseres op til fire dage efter faring, kan soen dermed fortsat fikseres i en uges tid.

I høringssvaret i 2024 påpegede Det Dyreetiske Råd, at gode udfoldelsesmuligheder er en afgørende forudsætning for, at dyrs velfærd kan tilgodeses, og Rådet mente som udgangspunkt ikke, at fiksering af farende og diegivende søer er acceptabelt. Det Dyreetiske Råd præciserede dette i udtalelsen om svineproduktion i 2025, hvor Rådet fandt, at god dyrevelfærd indebærer, at dyrene kan leve i overensstemmelse med deres natur, få deres behov tilgodeset, samt har færrest mulige negative oplevelser og flest mulige positive oplevelser. Rådet uddybede på den baggrund sine overvejelser i udtalelsen:

”Det Dyreetiske Råd mener derfor ikke, at meget restriktive former for dyrehold kan anses for tidssvarende og dyrevelfærds-mæssigt forsvarlige med den nuværende viden om dyrs adfærdsmæssige behov. De fikserede søer forhindres i redebygningsadfærd, som de er stærkt motiverede for, og de forhindres i at kunne bevæge sig på en naturlig måde, udføre yngelpleje og lignende. Det Dyreetiske Råd mener på den baggrund ikke, at fiksering af farende søer er acceptabelt.”

I lighed med Det Dyreetiske Råds bemærkninger til høringen i 2024 og i udtalelsen om svineproduktion i 2025 bemærker Rådet også i forbindelse med denne høring, at forslaget om at fikserer soen i kortere tid end det, der er praksis i dag, er et skridt i den rigtige retning. Men Rådet pointerer samtidig, at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås.

Det Dyreetiske Råd noterede i udtalelsen om svineproduktion, at fikseringen af søer sker med henvisning til beskyttelse af pattegrise. Men Rådet fandt ikke, at hensyn til at beskytte dyr mod problemer i relation til fx dødelighed kan tjene som en undskyldning for, at dyr systematisk bliver forhindret i at få tilgodeset deres adfærdsmæssige behov. Rådet understregede dermed behovet for at finde andre tiltag til beskyttelse mod pattegrisedødelighed, herunder i forbindelse med opstaldning.

Vedr. arealkrav i farestien

Det fremgår af høringsmaterialet, at det foreslås, at farestien skal have et gulvareal på mindst 6,5 m², inklusiv afskærmet areal til pattegrisene.

Det Dyreetiske Råd anbefalede i udtalelsen om svineproduktion (2025), at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås, og at sti-størrelsen samtidig skal være tilstrækkelig stor til at sikre soen muligheder for fri bevægelse og reducere risikoen for, at pattegrise bliver klemmt ihjel. Det Dyreetiske Råd konsulterede ved udarbejdelsen af udtalelsen bl.a.

---

² [Det Dyreetiske Råd: Høringssvar til høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise \(2024\).](#)

EFSA's rapport fra 2022 "Welfare of pigs on farm"³. Her anbefaler EFSA, at soen alene skal have et tilgængeligt areal på omkring 6,6 m² for at holde pattegrisedødeligheden på samme niveau som hos fikserede søer. EFSA anfører, at dette svarer til omkring 7,8 m² areal samlet set.

Det Dyreetiske Råd fremsatte i udtalelsen om svineproduktion følgende overvejelser om fastsættelse af arealkrav, der kan anses for at være tilstrækkelige:

"Det Dyreetiske Råd er opmærksomt på, at der i EFSA-rapporten er en vis variation i forskningsresultaterne i forhold til, hvilken arealstørrelse der i så fald kan være tilstrækkelig. Rådet bemærker dog samtidig, at EFSA fremsætter klare anbefalinger til den arealstørrelse, der skal være til rådighed til soen, for at pattegrisedødeligheden kan reduceres til samme niveau som ses hos fikserede søer. Rådet bemærker også, at EFSA anbefaler yderligere plads for at forbedre soens muligheder for bevægelse. Det Dyreetiske Råd har drøftet den videnskabelige usikkerhed, der er forbundet med fastsættelse af krav til arealets størrelse. Rådet mener her, at det er væsentligt at inddrage hensyn til soens bevægelsesfrihed, og Rådet anbefaler, at tvivlen skal komme søerne til gode, så de stier, der bygges fremover, ikke bliver for små. Rådet mener dermed, at fokus ved fastsættelse af arealkrav bør rettes mod soens muligheder for bevægelse, hvilket jf. EFSA's anbefalinger til arealkrav samtidig indebærer en reduktion af pattegrisedødeligheden. Denne anbefaling skal også ses i lyset af, at søer (i hvert fald hidtil) over tid er blevet større, og at stiernes størrelse også skal passe til fremtidens søer. Rådet bemærker samtidig, at nogle besætninger allerede har løse søer i farestien, og at der dermed også kan indhentes praktiske erfaringer.

[.....]

Opstaldningen af farende søer skal efter Rådets mening tilgodese soens behov for redebygning og give muligheder for normal bevægelse og yngelpleje. Nogle medlemmer er i forlængelse af dette villige til at acceptere en højere dødelighed af pattegrise i en periode, mens erhvervet omstiller produktionen, mens andre medlemmer i omstillingsperioden accepterer, at der fortsat er mulighed for at fikse soen i få dage i forbindelse med faringen.

Det Dyreetiske Råd anbefaler desuden, at søerne skal tildeles passende og tilstrækkeligt materiale til, at det kan anvendes til at udføre redebygningsadfærd. Rådet finder, at praktiske og tekniske udfordringer i forhold til gyllesystemer og lignende må håndteres på anden vis end ved at skære ned på dette."

Det Dyreetiske Råd vurderer på den baggrund, at de 6,5 m² totale gulvareal, der foreslås i udkastet til bekendtgørelsen, er utilstrækkeligt. Arealet skal fraregnes pladsen, der går til fx afskærmning af pattegrisene, fodertrug, skråvægge, friholderbøjler og farebøjler (med mindre disse fjernes helt fra stien, når fikseringen ophører). Det er desuden uklart, om gulvarealet regnes fra væggen af stien eller fra fx friholderbøjler eller skråvægge, hvilket uanset arealstørrelse bør præciseres. Med det foreslåede arealkrav, vil det reelle areal, som soen har til rådighed, være væsentligt mindre end EFSA's anbefaling af tilgængeligt areal for soen, der skulle sænke pattegrisedødeligheden til samme niveau som hos de fikserede søer. Det foreslåede arealkrav vil således formodentlig øge risikoen for en højere pattegrisedødelighed end ved hold af fikserede søer – en risiko, der søges reduceret ved fortsat at tillade fiksering af soen i de første fire dage, frem for at stille krav fra starten om et tilstrækkeligt stort areal af farestien i nybyggede stalde.

³ EFSA Panel on Animal Health and Welfare (AHAW) (2022): [Welfare of pigs on farm](#).

Det Dyreetiske Råd er bekendt med, at der både i EFSA-rapporten og i nyere forskning ses en vis variation i angivelsen af tilstrækkeligt areal, samt at der i praksis kan være forskellige erfaringer med arealstørrelser og pattegrisedødelighed. Rådet mener dog som nævnt i udtalelsen om svineproduktion, at tvivlen skal komme søerne til gode og minder her desuden om, at EFSA anbefaler yderligere plads end de nævnte anbefalinger for også at tilgodese soens muligheder for bevægelse. Rådet peger samtidig på, at soens muligheder for at udføre redebygningsadfærd bør tilgodeses, både ift. arealstørrelse og adgang til redebygningsmateriale af tilstrækkelig kvalitet og mængde. I forlængelse af dette hilser Rådet i øvrigt velkomment, at det anvendte gyllesystem ikke længere må være en hindring for tildeling af redebygningsmateriale.

Det Dyreetiske Råd er klar over, at større arealkrav vil kræve større investeringer. Men Rådet finder jf. udtalelsen om svineproduktion, at der er behov for nytænkning af forholdene i svineproduktionen, der inddrager tidssvarende viden om dyrevelfærd og normer for hold af dyr. Rådet mener ikke, at meget restriktive former for dyrehold kan anses for tidssvarende og dyrevelfærds-mæssigt forsvarlige. Det Dyreetiske Råd anbefaler derfor, at der nu, og med hurtigst mulig effekt, skal stilles krav om, at produktionen skal udvikles i en retning, hvor der kommer en – set fra dyrenes side – bedre balance imellem hensyn til dyrenes velfærd og hensyn til produktionsforhold og økonomi. At lægge op til nybyggeri, hvor arealkravet ligger væsentligt under EFSA's anbefalinger, hvor risikoen for øget pattegrisedødelighed søges håndteret ved fortsat at tillade delvis fiksering af soen, og hvor hensyn til soens muligheder for bevægelse og redebygning ikke tillægges større vægt, er efter Rådets opfattelse ikke en tilstrækkelig forbedring af den omtalte balance.

Vedr. overgangsordninger

Kravene gælder umiddelbart i nybyggede farestalde, mens det fremgår af høringsmaterialet, at der foreslås en overgangsperiode på 15 år for eksisterende stalde, hvor søerne fikseres, så kravene om løsdrift først er fuldt indfaset i 2040. Det fremgår videre af høringsmaterialet, at der foreslås en overgangsperiode på 25 år, dvs. til 2050, for eksisterende stalde, hvor søerne allerede holdes løse, men som ikke nødvendigvis lever helt op til de plads- og indretningskrav, der stilles.

Det Dyreetiske Råd minder om, at diskussionen om fiksering af farende og diegivende søer har stået på i årtier, og at der i dag findes systemer, hvor søerne kan være løse i hele farings- og diegivningsperioden. Rådet finder det derfor beklageligt, at erhvervet ikke selv har fremmet denne udvikling. Det Dyreetiske Råd anser som nævnt forslaget om at fikse soen i kortere tid end det, der er praksis i dag, med fuld indfasning fra 2040, som skridt i den rigtige retning, men pointerer samtidig, at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås. Rådet kan tilslutte sig en længere overgangsperiode for farestalde, hvor søerne allerede er helt eller delvist løse, end overgangsperioden for farestalde, hvor søerne er fikserede, men Rådet mener, at der også her bør arbejdes på hurtigst muligt at få indfaset sti-størrelser, der er tilstrækkeligt store og på helt at undgå fiksering af søerne.

Med venlig hilsen,

Stine B. Christiansen
Sekretariatsleder

DYRENES BESKYTTELSE

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

Att:

18@fvst.dk

CC: Henriette Oldager, specialkonsulent, cand. jur., henol@fvst.dk

22. september 2025
D25-723802

Høringssvar over udkast til Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (Fødevarestyrelsens journalnummer 2025-127143).

Baggrund

Et tidligere udkast til Bekendtgørelsen om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise har været i høring i november 2024.

Ændringer i krav til opstaldning af farende og diegivende søer blev efter høringen sat i bero, og der blev foretaget en revurdering af udfasningsperiodens længde. Et nyt udkast er nu i høring.

Ændringerne gennemføres som implementering af Dyrevelfærdsaftalens Initiativ 13, hvor der står:

I dag opstaldes langt de fleste danske søer i bokse i forbindelse med faring og diegivningsperioden. Fikseringen af soen har til formål at forhindre, at soen lægger sig på pattegrisene, hvilket muliggør en større overlevelse af pattegrise. Dette medfører dog også, at soen fastlåses i farebøjler under og efter faring, hvilket udfordrer dyrenes velfærd.

Aftalepartierne er enige om, at det ikke længere skal være muligt at fikse søer, bortset fra få dage omkring faring, hvor risikoen for, at soen lægger sig på pattegrisene, er størst.

Aftalepartierne er derfor enige om, at nybyggede farestalde skal anlægges med dette for øje, og at udfase anvendelsen af fiksering i eksisterende farestalde. Anvendelsen af eksisterende farestalde udfases med en overgangsperiode, der fastsættes så initiativet vurderes ikke at udgøre ekspropriation.

Generelle bemærkninger

Dyrenes Beskyttelse henviser til foreningens høringssvar i den første høring for bemærkninger om opstaldning af søer i farestalden, idet der ikke er taget højde for disse i det aktuelle udkast.

Det er fortsat stærkt problematisk, at

1. Søerne må fikseres i en længere periode omkring faringen, idet fiksering af dyrevelfærdsmæssige grunde helt bør undgås
2. Mindstekrav til stierne er for lille (6,5 m² brutto), da det forhindrer en udvikling, hvor søerne på sigt kan være løse hele tiden, da stien ikke tillader zoneopdeling, redematerialer og bevægelsesmuligheder, og pattegrisedødeligheden bliver for høj
3. Fiksering forud for eller lige omkring faring forhindrer søerne i at bygge rede og i at få tildelt det ellers lovpligtige redemateriale, hvor de befinder sig forud for eller omkring faringen
4. Forsat avl for ekstremt store kuld vanskeliggør implementeringen af løse søer, da grisene fødes svagere og konkurrerer om råmælk og varme, hvilket øger risikoen for, at de dør. Ligeledes øger det brugen af ammesøer, som tillades fikseret ikke kun ved egen faring men også ved tildeling af fremmede grise. Der skal ikke kompenseres for ekstrem avl med fiksering, men derimod avles for færre grise, som samtidig er større og stærkere
5. Overgangsperioden på 15 er alt for lang, idet fiksering af søer er lidelsesvoldende og samtidig har været en problemstilling i mange år, som erhvervet ikke har reageret ansvarligt på

European Food Safety Authoritys (EFSA) omfattende udredning af erfaringsmæssig og videnskabelig dokumentation, "[Welfare of pigs on farm](#)" (2022), underbygger ovenstående.

Specifikke bemærkninger

I den aktuelle høring er udfasningsperioden revurderet, og den er i det nyeste udkast todelte.

Den overordnede 15 års udfasning fastholdes fra første udkast. Det er godt, at den ikke som ønsket af erhvervet er blevet endnu længere. Den er dog fortsat alt for lang jfr. Dyrenes Beskyttelses bemærkninger i første høringssvar.

For eksisterende stier, hvor søer er løse (men som oftest fikseret i dage eller en uge omkring faring), lægges med det aktuelle udkast ekstra ti år på udfasningen. Disse stier vil altså kunne benyttes til 2050 uanset, at de ikke overholder de nye arealkrav. Det giver en udfasningsperiode på 25 år, hvilket er helt uacceptabelt, da stierne er alt for små til at tilgodese søernes og grisenes velfærd.

Fødevarestyrelsen anfører i høringsbrevet, at de 15 år overordnet fastholdes, da aftalekredsen ønsker hurtigst mulig implementering uden at denne omfatter ekspropriation. Fastholdelsen sker på basis af en genberegning.

Når 15 år i følge Fødevarestyrelsens beregning er grænsen for ekspropriation af stalde med farestier, hvor søerne er fikseret, er det ulogisk, at den skal være 10 år længere, når det gælder stalde med farestier, hvor søerne også fikses, men i kortere tid.

Den længere udfasning indføres for at undtage stalde med stier, hvor søerne ikke fikses permanent, men hvor stierne er for små til at leve op til de nye krav. Disse små stier er fuldt ud sammenlignelige med stier til langvarig fiksering og intet taler for, at det skulle tage ti år længere at afskrive dem.

Det fremgår således også af høringsbrevet, at den todelte udfasning indføres for at efterkomme et ønske fra erhvervet, hvor visse producenter belønnes med 10 år ekstra. Det er således ikke et hensyn til aftaleteksten eller samfundsøkonomien (ekspropriation), der betinger det. Ligeledes er det ikke hensynet til søerne, da de i disse stalde i 25 år vil skulle klare sig med endnu mindre plads, end de 6,5 m² brutto, der bliver det generelle krav fra 2040.

Dyrenes Beskyttelse finder, at det er i strid med aftaleteksten ("*Anvendelsen af eksisterende farestalde udfases med en overgangsperiode, der fastsættes så initiativet vurderes ikke at udgøre ekspropriation*"), når en del af de eksisterende farestier nu

udfases med en overgangsperiode, så initiativet ikke udgør ekspropriation med et tillæg på hele 10 år.

Begrundelsen anføres alene at være hensynet til producenter, der er "gået foran" med løsdriften (i meget små stier og oftest med fiksering omkring faring). Der har i årtier været fokus på det problematiske i den ekstreme behandling, som fiksering af søer, er. At et erhverv foretager så minimal en udvikling eller fremtidssikring som det er tilfældet i dansk svineproduktion, hvor formentlig omkring 5 pct af søer i stalde er løse eller delvist løse i farestalden (2021 var det [3,5 %](#)), kan ikke betyde, at de få der trods alt gør noget, skal hyldes, som var de helt særlige og belønnes med en ti år længere afskrivningsperiode end det, som er aftalt i dyrevelfærdsaftalen.

Det er nedslående, at bekendtgørelsen med den todelte udfasningsperiode på 15 til 25 år tager de nye danske regler endnu længere væk fra EFSA's anbefaling om 1) at ophøre med fiksering og 2) at søer skal have mindst 6,6 m² netto, dvs. eksklusive pattegrisehule, fodertrug og andet inventar, for, at stierne kan fungere til løse søer.

Indstilling

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har ansvaret for implementering og håndhævelse af Dyrevelfærdsloven, hvor der står:

§ 2. *Dyr er levende væsener og skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe.*

§ 3. *Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.*

Det fremstår i åbenlys modstrid med bestemmelserne, når søer systematisk fikseres uanset, om det er i en uge eller flere uger eller måneder i træk. Ligeledes tillader arealkrav på 6,5 m² brutto og for allerede etablerede stier endnu mindre, ikke, at søerne og pattegrisene får opfyldt deres behov. Dette er veldokumenteret, som det fremgår af EFSA, [The welfare of pigs on farm](#) (2022).

Det henvises til [Dyreetsk Råds rapport](#) om svineproduktion (2025), når det gælder det meget problematiske i årelangt ikke at håndhæve Dyrevelfærdsloven, da dette medfører vedvarende lidelser for dyrene og udfordrer den generelle retsfølelse.

Dyrenes Beskyttelse indstiller, at Dyrevelfærdsloven håndhæves gennem et entydigt forbud mod fiksering af søer i alle dele af cyklus samt en meget hurtig implementering, effektiv kontrol og konsekvent sanktionering.

Med venlig hilsen

Thomas Søby

Chef for Politik, Natur og Dyrevelfærd

Birgitte Damm

Chefkonsulent, dyrlæge, Ph.D.

Til Fødevarestyrelsen

Att:

18@fvst.dk;

CC: henol@fvst.dk

J. nr. 2025-127143

20. september 2025

Vedr. høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

SEGES Innovation P/S vil gerne takke for den revision af Bekendtgørelsen, som Høring i efteråret 2024 har afstedkommet. SEGES Innovation vil desuden takke for muligheden for at give bemærkninger til det aktuelle forslag om ændring af Bekendtgørelsen – herunder opstaldning af diegivende søer.

Ved høringsmuligheden (J. nr.: 2024-18-31-00664) indsendte SEGES Innovation d. 1.11.2024 bemærkninger til 'Udkast til ændring af Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise'. SEGES Innovation ønsker fortsat, at Myndighederne skal tage de på det tidspunkt fremsendte bemærkninger i betragtning.

Dette høringssvar omhandler §72, stk. 2, da dette afsnit i det offentliggjorte udkast til Bekendtgørelse vurderes at være meget betydende for succesfuld implementering af farestier til løse søer, og hvor der siden Høringsrunden i 2024 er kommet ny viden, som SEGES Innovation vil anmode om indgår i ændring af Bekendtgørelse.

§72, stk. 2. Mindst 3 m² af stiens gulvareal skal være med fast eller drænet gulv

SEGES Innovation vil på basis af nye videnskabelige anbefalinger indstille til, at §72, stk. 2, tilpasses med henblik på, at *størrelsen af fast/drænet gulv reduceres*.

SEGES Innovations indstilling er baseret på, at der ikke er videnskabelig dokumentation for, at søernes velfærd er forudsat et specifikt areal med fast gulv, men at det er et samspil af mange faktorer der sikrer søernes velfærd i farestierne.

SEGES Innovation vil desuden påpege, at der siden høringsfasen i efteråret 2024 er kommet nye videnskabelige anbefalinger for indretning af farestier til løse søer (Baxter et al., 2025).

Grundlag for og uddybning af anbefaling:

SEGES Innovation anerkender og er enig i, at der er viden, som understøtter, at søernes velfærd kan og vil blive forbedret betydeligt ved at skifte fra kassestier til systemer med løse søer. Alene det, at søerne i farestier til løse diegivende søer kan vende sig i de perioder, hvor de er aktive, betyder meget for søernes velfærd, da 'vende sig' er en adfærd, søerne er meget motiveret for at udføre.

Indretning af farestier til løse søer er kompleks pga. mange samtidige og ofte modsatrettede hensyn, som skal tages (Goumon et al., 2022; Baxter et al., 2022; Baxter et al., 2025; Moustsen & Nielsen, 2024). Alene det, at farestierne er større end kassestier, fører alt andet lige til højere emissioner og større investeringer (Moustsen et al., 2023b).

Kompleksiteten og derudover usikkerhed omkring kommende lovgivning i Danmark og i EU, særligt ift. indhold, overgangsperioder og tidspunkt for ikrafttrædelse, har været kraftigt medvirkende til, at der i en længere periode (årrække) har været stilstand i implementering af farestier til løse søer i Danmark og i Europa.

EFSA, som rådgiver EU-kommissionen, præsenterede i 2022 ud fra det kommissorium, som EFSA havde fået, en række anbefalinger vedrørende indretning og dimensioner af farestier til løse søer. Kommissoriet inkluderede ikke implementering i praksis og interaktioner mellem velfærd, miljø og arbejdsmiljø.

Siden høringsfasen i efteråret 2024 har det anerkendte videnskabelige tidsskrift *Frontiers in Animal Science* publiceret artiklen: 'End the cage age: review of technical issues associated with the replacement of farrowing crates for sows and proposals for harmonized legislation' (Baxter et al., 2025). Artiklen forholder sig til anbefalingerne fra EFSA samt viden og erfaringer, som er fremkommet efter, at EFSA publicerede i 2022. Artiklen diskuterer mulige alternativer og anbefaler handlinger.

Baxter et al. (2025) konkluderer og anbefaler:

- Stistørrelse: 6,5 m²
- Mindste-vende-afstand: 1,6 m
- Kortvarig brug af boks: Hvis der bruges boks, så højst i en dag før og fire dage efter faring
- Gulvprofil: Da gulvprofil og berigelse (redebygnings-/rode-/beskæftigelsesmaterialer) skal ses i sammenhæng, anbefales det, at der sikres fast gulv til alle pattegrise, men at andelen af fast gulv og placering af dette derudover vil afhænge af stiindretning og -dimensioner samt valg af berigelse.

Ovenstående konklusion fra Baxter et al. (2025) i forhold til gulvprofil bør inddrages i formulering af §72, stk. 2, for at opnå den tilsigtede forbedring af grisenes velfærd ved at skifte fra kassestier til løse diegivende søer.

Som påpeget af Baxter et al. (2025) er formålet med fast gulv at fastholde materiale, så der kan tilbydes et tørt, blødt leje. Da løse søer gøder og urinerer flere steder i stien, fører et fast gulv imidlertid til, at gødning og urin ikke drænes væk, og hvis der tilbydes fx halm på det faste gulv, er der endnu mindre mulighed for, at gødning og urin drænes væk. I stedet 'opnås' et område med meget dårlig hygiejne, hvilket er negativt for både so- og pattegrisevelfærd. For at sikre, at redebygnings- og andet materiale er attraktivt for søer og grise, er det vigtigt, at der er en høj stihygiejne og at gulvprofil og beskæftigelsesmaterialer fungerer sammen.

At der er en betydelig risiko for dårlig stihygiejne i farestier med en større andel fast gulv, blev også tydeligt i GUDP-projektet 'Systems for Sows with high Animal Welfare and low Emissions' (SOWEMIS; journalnr. 34009-19-1516) under ledelse af Aarhus Universitet. I SOWEMIS blev der gennemført en erfaringsindsamling i en besætning med farestier til løse søer, hvor der var delvist fast gulv i stierne. Der blev afprøvet 11 forskellige tiltag for at reducere gødningsafsætning på det faste gulv, men ingen af de 11 screeningstiltag gav den ønskede forbedring af stihygien (Moustsen et al., 2022). Efterfølgende blev

der gennemført et forsøg med det tiltag, som havde vist de mest lovende effekter ift. forbedret hygiejne med henblik på at opnå et mere sikkert datagrundlag. Tiltaget havde effekt, men til trods for tiltag og daglige rutiner med renholdelse var hygiejnen fortsat utilfredsstillende (Moustsen et al., 2023a). I SOWEMIS blev det således vurderet, at den ønskede reduktion af gylleoverflade ved etablering af delvist fast gulv ikke ledte til forbedret dyrevelfærd og lavere emissioner. SOWEMIS fortsatte derefter med at opnå høj velfærd og lave emissioner i farestier til løse søer ved at sikre høj stihygiejne (reduceret areal med drænet gulv i soens område) og lave emissioner (reduceret gylleoverflade under gulvet) (Grønborg et al., 2025).

Udover at påvirke grisenes sundhed og velfærd vil afsætning af gødning på det faste gulv også føre til betydeligt forringede arbejdsvilkår. Den gentagne renholdelse, som det i SOWEMIS viste sig er nødvendig, er fysisk krævende, foregår i miljø med forringet luftkvalitet – og i 'soens zone', hvormed der også er risiko for personalets sikkerhed.

Denne kompleksitet i indretning og indretningens betydning for en funktionsdygtig faresti understøttes i en spørgeundersøgelse (Moustsen & Nielsen, 2024), som SEGES Innovation har gennemført, hvor otte eksperter vurderede, at både areal og arealets dimensioner er betydende for stiernes funktion i forhold søernes og pattegrisenes muligheder for at udføre specifikke adfærdselementer samt til dels for personalets arbejdsforhold og for miljø.

De ovenfor nævnte udfordringer ved etablering af mindst 3 m² fast/drænet gulv vil føre til en betydelig risiko for, at skiftet fra kassestier til farestier til løse søer vil tage betydeligt længere tid, og dermed færre søer, som får gavn af muligheden for forbedret velfærd.

SEGES Innovation stiller sig gerne til rådighed for Fødevarestyrelsen til en faglig drøftelse af grundlag for krav til fast gulv, inden Bekendtgørelsen udmøntes.

Venlig hilsen

Janfri Hales Pedersen
Fagchef
HusdyrInnovation, Gris
SEGES Innovation

+45 9136 6416
jahp@seges.dk

Referencer

Baxter EM, Moustsen VA, Boyle LA and Edwards SA (2025) 'End the cage age': review of technical issues associated with the replacement of farrowing crates for sows and proposals for harmonized legislation. *Front. Anim. Sci.* 6:1598647. doi: 10.3389/fanim.2025.1598647

Baxter EM, Moustsen VA, Goumon S, Illmann G and Edwards SA (2022) Transitioning from crates to free farrowing: A roadmap to navigate key decisions. *Front. Vet. Sci.* 9:998192. doi: 10.3389/fvets.2022.998192

Goumon S, Illmann G, Moustsen VA, Baxter EM and Edwards SA (2022) Review of Temporary Crating of Farrowing and Lactating Sows. *Front. Vet. Sci.* 9:811810. doi: 10.3389/fvets.2022.811810

Grønborg S, Vestergaard C & Hansen MJ (2025) Test af SPACE System SpaceKit kassetter i farestald til løse diegivende søer. Meddelelse nr.1313. SEGES Innovation

Moustsen VA, Hales J & Hansen MJ (2022) Screening af muligheder for tørt fast gulv i farestier til løse søer i en besætning. Erfaring nr. 2203. SEGES Innovation.

Moustsen VA & Nielsen MFN (2024) Betydning af design af farestier til løse søer baseret på ekspertvurderinger. Erfaring nr. 2405. SEGES Innovation.

Moustsen VA, Nielsen MFN, Østergaard M, Hansen MJ & Pedersen JH (2023a) Indretning kan forbedre hygiejne i farestier med delvist fast gulv. Meddelelse nr. 1288. SEGES Innovation.

Moustsen VA, Seddon YM, & Hansen MJ (2023b). Animal board invited review: The need to consider emissions, economics and pig welfare in the transition from farrowing crates to pens with loose lactating sows. *Animal*, 17(9), Article 100913 <https://doi.org/10.1016/j.animal.2023.100913>

Høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

Til Fødevarerstyrelsen

22-09-2025

Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: "Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise", jeres J.nr. 2025-127143, (link:<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/70354>).

Bæredygtigt Landbrug støtter intentionen om at forbedre dyrevelfærden, men finder, at bekendtgørelsen rummer betydelige udfordringer, både i form af uklare bestemmelser, korte overgangsperioder og manglende realisme i forhold til de reelle omkostninger ved den praktiske implementering.

Overordnede bemærkninger

- Vi er bekymrede for den korte overgangsperiode for boksede søer i farestalden vil betyde lukning af unødvendigt mange ejendomme i 2040. Mange soanlæg vil med de allerede fastsatte begrænsninger i fiksering af drægtige søer de første 4 uger efter løbning (pr. 1. januar 2035) kunne fortsætte med tæt på uændret antal producerede smågrise, da udviklingen i kuldstørrelse og overlevelse hos pattegrisene i alt overvejende grad vil kompensere for de færre drægtighedspladser der vil være i anlæggene som følge af det øgede velfærdsareal pr. drægtighedsstiplads, arealkravet stiger anslået 0,3 m²/drægtighedsstiplads i gennemsnit i anlæg med fikserede søer i løbekontrolstalden i dag. Det vil betyde en reduktion i antal drægtighedspladser i niveauet 10-15%. Behovet for farestier er dog ikke faldet da antallet af levendefødte grise siden loven om løse søer fra fravænning til faring blev indført er steget mere end faldet i antal stipladser vil medføre i 2034. Derfor vil krav om øget areal i farestalden betyde, at det øgede areal, skal komme via udvidelse af produktionsarealet, for ikke at påvirke produktionsomfanget. Arealkravet øges med ca. 50 % i farestalden. Det kræver enten en tilbygning, noget som vil være løsningen for dem som har en bedrift i løbende udvikling med forventning om mange års produktion fremadrettet. For dem som ikke kan udvide fremadrettet grundet naturhensyn, naboer eller blot har besluttet at bruge bygningerne op med nedlukning som den fremtidige mulighed for ejendommen, vil udbygning af farestalden enten ikke være en mulighed, eller være en investering med så kort afskrivningstid at det ikke er attraktivt. En stor andel af danske sohold vil passe ind i denne kategori. Disse produktioner vil enten blive lukket med udgangen af oktober 2040, eller fortsætte ind til nedslidning af anlægget i en årrække med reduceret produktion. Arealkravet til løse diegivende søer vil give en reduktion i produktionsomfanget på ca. 33 % på de ramte ejendomme.
- Der vil være betydelige erhvervsøkonomiske konsekvenser, som ikke vægtes tilstrækkeligt i den vedhæftede økonomiske vurdering. En bredere faglig vurdering og et mere nuanceret datagrundlag er nødvendigt.
- Bekendtgørelsen er flere steder uklart formuleret, hvilket kan give problemer for både producenter og tilsynsmyndigheder.

Specifikke bemærkninger

- **§72 stk. 2 – arealkrav til farestier:** Kravet om 6,5 m² pr. sti er uklart. Arealkravene til søer er 2,8 m² og pattegrise efter §31? Betyder det at der kan være 2 søer pr. sti?
- **§72 stk. 4 – ammesøer:** Teksten tillader kun fiksering i 3 dage for ammesøer. I praksis er der behov for mange ammesøer, og alle egnede ammesøer er derfor ofte i brug. Hvis det ikke er muligt at bruge en so til ammesø fordi den allerede har været ammesø en gang i laktationen, vil det betyde at man tvinges til at bruge mindre egnede søer som ammesøer, med ringere trivsel for pattegrisene til følge.
- **§90 stk.1 – definition af "større ombygning":** "større ombygning giver plads til usikkerhed omkring hvad som udløser krav om løse søer i farestalden. Formuleringen foreslås ændret til
  - 1) bygninger, der er taget i brug inden den 1. november 2025, medmindre bygningerne undergår en godkendelsespligtig ombygning,
- **§ 92 .** For bygninger, hvor søer og gylte holdes løse i farestien, finder bestemmelserne i § 72, stk. 2, først anvendelse fra den 1. november 2050 for
  - 1) bygninger, der er taget i brug inden den 1. november 2025, medmindre bygningerne undergår en godkendelsespligtig ombygning,

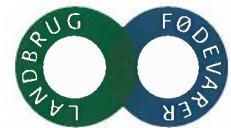
Afslutning

Vi opfordrer til, at bekendtgørelsen præciseres, så den kan implementeres i praksis uden unødige konflikter mellem intention og virkelighed. Vi anbefaler også, at myndighederne i højere grad inddrager brugere og praktiske erfaringer fra staldene i det videre arbejde.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Anders Christensen

Miljørådgiver

Til Fødevarestyrelsen
Att: 18@fvst.dk, henol@fvst.dk
J. nr. 2025-127143

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Vedr. høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

L&F vil gerne sige tak for muligheden for at kommentere på udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

I grisesektorens "Vision Gris" har det været ambitionen og anbefalingen, at alle nye farestalde i fremtiden bliver med løse søer, og sektoren har de seneste år alene anbefalet denne løsning ved nybyggeri. Forslaget om krav om løse søer i farestalden ligger derfor som udgangspunkt fornuftigt i forlængelse heraf. Forslaget har imidlertid to væsentlige mangler for, at vi kan støtte den konkrete udmøntning.

1. Stiens gulvudformning

Kravet om mindst 3 m² fast eller drænet gulv risikerer at skabe betydelige velfærdsproblemer for både pattegrise og so og skabe dårligt arbejdsmiljø for personalet. Udfordringerne med fast/ drænet gulv understreges af, at der netop ikke blev stillet krav om fast/drænet gulv i den seneste tilskudsordning med henvisning til erfaringerne fra de stier, der er etableret under de seneste års tilskudsordninger.

Mange studier har gennem årene dokumenteret behovet for, at pattegrise opstaldes i rene, tørre og varme miljøer for at sikre pattegrisenes sundhed og reducere risikoen for behandlinger og pattegrisedødelighed. Når soen er løs i farestalden, er det vanskeligt at placere det faste eller drænedede gulv hensigtsmæssigt uden at skabe hygiejneproblemer i stien. Et gødningsforurenede gulv vil øge smittetrykket og risikoen for, at pattegrisene rammes af smitsomme sygdomme.

Kravet om de 3 m² kan også skabe velfærdsproblemer for søerne. Gødning på det faste gulv kan gøre det glat, hvilket gør søerne mindre villige til at bevæge sig. Derudover vil et glat gulv være mindre skridsikkert for soen og øger dermed risikoen for udskridning og skader.

Afsætning af gødning på det faste gulv skaber desuden dårlige arbejdsforhold for staldpersonalet. Dette skyldes både den forringede luftkvalitet og det tunge, tidskrævende og besværlige arbejde med at renholde stierne dagligt. Også i forhold til miljøhensynet kan kravet om fast gulv være problematisk. Forsøg og praktiske erfaringer i danske og udenlandske besætninger har nemlig vist, at gødning på det faste gulv fører til øgede emissioner, når søerne er løse.

L&F vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at der siden høringen i efteråret 2024 er kommet ny videnskabelig viden på området i form af artikel i *Frontiers in Animal Science*: 'End the cage age: review of technical issues associated with the replacement of farrowing crates for sows and proposals for harmonized legislation' (Baxter et al., 2025), som bør tages i betragtning i fastsættelsen af kravet til fast/ drænet gulv. Ifølge den seneste videnskabelig viden på området er

der ikke fagligt grundlag for at stille generelle lovgivningsmæssige krav til andelen af det faste eller drænedede gulv i stier til løse søer. Forskerne konkluderer netop, at andelen af fast eller drænet gulv bør afhænge af stiens udformning og dimensioner, gyllesystemet i besætningen og valget af redebygningsmateriale og et tilstrækkeligt areal med fast gulv til pattegrisene.

L&F anerkender, at der af hensyn til tildeling af redebygningsmateriale kan være behov for en andel fast/ drænet gulv, men finder ikke, at der er fagligt grundlag for kravet om 3 m², og skal derfor henstille til, at der med udgangspunkt i den nyeste viden fastsættes et krav om mindre fast gulv. Vi vil på den baggrund gerne anmode om et møde med Fødevarestyrelsen med henblik på at drøfte det faglige grundlag for krav til fast gulv inden bekendtgørelsen udmøntes.

L&F henviser i øvrigt til høringssvar fra SEGES Innovation i forhold til faglige argumenter om krav til fast/ drænet gulv.

Endvidere vil L&F opfordre til at definitionen af frit tilgængeligt gulvareal inkluderer areal optaget af krybbe, foderautomater, friholderbøjler eller andet udstyr. Det til svarer formuleringen ved sidste tilskudsordning for farestier fra 2022.

2. Overgangsordning

Det er afgørende, at eksisterende stalde, der allerede har omlagt til løsdrift i farestalden, bliver undtaget kravet om en overgangsordning, uanset, at de ikke måtte opfylde de tekniske krav til areal og gulvudformning. At det overhovedet er muligt at gennemføre en lovgivning om løsdrift i farestalde bygger på mange års udviklingsarbejde i regi af SEGES Innovation og L&F, Sektor Gris med at udvikle farestier, der både tager hensyn til søerne og pattegrisenes velfærd, personalets arbejdsforhold og ikke mindst miljø og klima. Disse besætningsejere har påtaget sig en ekstraordinær stor risiko ved på frivilligt initiativ at investere i farestalde til løse søer uden at kende de fremtidige lovgivningsmæssige rammer. Erfaringerne fra disse besætninger har været afgørende i udviklingsarbejdet, og det er på grund af disse griseproducenters mod og risikovillighed, at det i dag er muligt at fastsætte lovgivningsmæssige krav, der bygger på et fagligt grundlag. Det vil betyde, at man straffer de besætningsejere, der på vegne af hele erhvervet har påtaget sig en særlig stor risiko. Det kan få de alvorlige konsekvenser, at griseproducenter fremadrettet vil afholde sig fra at bidrage til vigtige udviklingsprojekter.

Disse staldbygninger har en afskrivningsperiode på 30 år, og er etableret ud fra bedst tilgængelige viden på det tidspunkt og eventuelle kravspecifikationer i tilskudsordninger under Landbrugsstyrelsen. Det er afgørende, at disse besætninger først bliver omfattet af reglerne, når de pågældende bygninger gennemgår en større ombygning (godkendelsesmæssig ændring) for, at vi ikke ender med at

Overgangsordningen for eksisterende stalde er for kort og vil ramme de landmænd, der har inden for de sidste 5-10 år har investeret indenfor gældende lovgivning. Overgangsordningen tager ikke højde for, at omstillingen til løse søer ikke kan gennemføres via renovering af eksisterende farestalde, men forudsætter etablering af helt nye farestalde. Til sammenligning blev der i forbindelse med nye regler for løbestalde givet 20 års overgangsperiode, hvor der er tale om langt mindre indgribende ændringer, der i mange tilfælde kan gennemføres ved renovering af eksisterende stalde. Vi skal derfor kraftigt opfordre til, at der bliver en overgangsordning på min. 25 år for disse stalde.

Vi ser frem til yderligere dialog med Fødevarestyrelsen om ovenstående konkrete forhold inden bekendtgørelsen udmøntes.

Med venlig hilsen

Trine Vig Tamstorf
Fødevare- og Veterinærpolitisk chef

Fødevare- og veterinærpolitik

M +45 3017 8872

E tvt@lf.dk

Att.: Henriette Oldager

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33, 2600 Glostrup

København, 22. september, 2025

Høringssvar vedrørende forslag til ændring af bekendtgørelse om bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

DOSO (Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation) har den 26. august 2025 modtaget udkast til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (J.nr. 2025-127143) og har følgende bemærkninger:

Overordnet: Lang vej til reel løsdrift

Løsdrift af gylte og søer har været drøftet i mange år, men er stadig ikke realiseret for langt størstedelen af danske søer. I 2014 indgik den daværende minister for fødevarer, landbrug og fiskeri, Dan Jørgensen, en aftale med diverse interessenter om, at mindst 10 pct. af de diegivende søer skulle være løsgående i 2020. En efterfølgende evaluering viste imidlertid, at kun 3,5 pct. var løsgående i 2021, og at andre indikatorer, herunder pattegrise- og sodødelighed, i samme periode var forværret.

Det Dyreetiske Råd peger i sin udtalelse fra august 2025 fortsat på alvorlige velfærdsproblemer på trods af mål, handlingsplaner og frivillige aftaler.

DOSO anerkender intentionen om at gennemføre initiativ 13 i den politiske aftale *Sammen om Dyrene* (9. februar 2024). Udkastet er et skridt i retning af løsdrift for søer og gylte, men det er ikke tilstrækkeligt til at sikre reel løsdrift.

Vdr. §72 - Ikke rigtig løsdrift

Udkastets § 72, stk. 3, tillader fortsat brug af farebøjler fra umiddelbart før faring og op til fire dage efter. Det er derfor relevant at spørge, om betegnelsen "løsdrift" er dækkende. Selvom tidsrummet er reduceret, sker fikseringen netop i en afgørende periode for soen. Fiksering har væsentlige velfærdsmæssige konsekvenser, fordi soen hindres i naturligt motiveret adfærd som redebygning og yngelpleje.

Den traditionelle begrundelse for fiksering er pattegrisenes sikkerhed. Evidensen viser imidlertid, at risikoen kan reduceres markant med bedre indretning og mere plads. Udkastet

Anima, Dyrenes Dags Komité, Dyrenes Venner,
Dyreværnet-Værn for Værgeløse Dyr, Hundens Tarv, Husdyrenes Vel Fyn, Inges Kattehjem, Kattens Værn,
Nyt Hesteliv, Svalen, World Animal Protection-Danmark, Pindsvinevennerne i Danmark,
Sønderjyllands Dyreværnsforening, Dyrenes Frie Farm, Nordsjællands Kattehjælp
Danish Friends of Animals, Dyrlæger uden Grænser, Hestens Værn,
De Vilde Delfiner, Dyrenes Alliance, Kaninværnet

indfører som noget nyt et indendørs arealkrav på **6,5 m²** pr. faresti, heraf mindst **3 m²** fast eller drænet gulv (udkast § 72, stk. 2). Det er positivt, men ligger væsentligt under EFSA's seneste anbefalinger for fri faring: ca. **7,8 m²** i alt – heraf mindst **6,6 m²** til soen og ca. **1,2 m²** til et særskilt pattegriseområde. EFSA angiver en usikkerhed på **5,7–11,0 m²** i alt og **4,5–9,8 m²** for soens andel og peger på, at under **6,6 m²** til soen øger risikoen for pattegrisedødelighed ved løs faring sammenlignet med permanent fiksering.

De pladsforhold man har fastsat understøtter derfor ikke rigtig fri faring.

DOSO's anbefaling:

- Man bør gøre fri faring til udgangspunkt uden generel adgang til fiksering.
- Hvis en kort, dokumenteret fiksering bevares, så bør man maksimere tidsrammen nedad (fx < 4 dage) og kræve konkret, skriftlig begrundelse pr. faring, hvor fiksering er taget i brug.
- Man bør hæve minimumskravet for farestiens areal, så det matcher EFSA's anbefaling (7,8 m² i alt, heraf min. 6,6 m² til soen) for at sikre velfærden for soen og sikkerheden for pattegrisene.

Vdr. § 72, stk. 4 - ammesøer

Det er positivt, at brugen af ammesøer nu italesættes og reguleres særskilt, samt at fiksering trods alt begrænses til op til 3 dage efter modtagelse af nye pattegrise. Brug af ammesøer er dog fortsat problematisk og udspringer af for store kuldstørrelser. Det er uklart, hvor længe en ammeso samlet set kan ende med at være fikseret over en laktation.

DOSO's anbefaling:

- Man bør indføre krav om registrering og årlig opgørelse af fikseringsdage pr. ammeso.
- Man bør fastlægge maksimalt samlet antal fikseringsdage pr. laktation.
- Man bør arbejde målrettet for mindre kuldstørrelser og bedre match mellem kuld og patteantal, så behovet for ammesøer reduceres. Dette skønner vi ligeledes vil nedbringe pattegrisedødeligheden, idet store kuld både øger risikoen for at pattegrisene mases af soen, og at de ikke får tilstrækkelig næring, væske eller varme.

Vdr. §88 - Overgangsperioder er for lange

Producenterne har længe kendt målsætningen om løsdrift, bl.a. via frivillige aftaler siden 2014–2020. Alligevel giver udkastet meget lange overgange (bl.a. frem mod 2040 og 2050). Det svækker incitamentet til at levere på frivillige aftaler og belønner i praksis dem, der ikke omstiller.

Dog finder DOSO det rimeligt at de der allerede har indført løsdrift ved eget initiativ stilles gunstigere end de, der har undladt at levere på de frivillige aftaler og talrige opfordringer (jf. § 92, nr. 1–3), omend det er beklageligt, at det sker på bekostning af den plads dyrene har til rådighed.

Med venlig hilsen

Lina L. Christensen

Lina Lind Christensen
Formand i DOSO
Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation

Anna Kornum

Anna L. Kornum

Dyrevelfærdskonsulent